

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. декана факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

[Signature] Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

28 серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Міжнародне право

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародні відносини»

спеціалізація: _____

вид дисципліни: обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Д.ю.н., доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
Валерій КОНОНЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 21

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

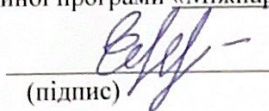

Ірина ПЕРЕСИПКИНА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

(підпис)

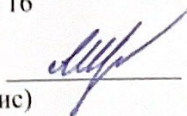
Свєнєнє СЛОЛОВИХ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Олена МИКОЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ

«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«07» січня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Міжнародне право

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародні відносини»

спеціалізація: _____

вид дисципліни: обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«07» січня 2025 року, протокол №10

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Д.ю.н., доцент кафедри міжнародних відносин Валерій КОНОНЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від «06» січня 2025 року № 10

Завідувач кафедри

(підпис)

Наталія ВІННИКОВА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини» (бакалаврського рівня)

(підпис)

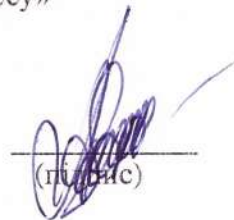
Наталія ВІННИКОВА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «06» січня 2025 року №7

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає в: формуванні у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо основних понять, методів, підходів та тенденцій розвитку міжнародного права, а також практичних умінь та навичок правильного тлумачення та застосування міжнародно-правових актів, необхідних для розв'язання комплексних теоретичних та практичних задач у сфері міжнародних відносин під час їх майбутньої професійної діяльності у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародного співробітництва.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до ОПП.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародне право» є:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК15. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

- формування наступних фахових компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав

СК14. Здатність аналізувати у своїй роботі чинні міжнародні нормативно-правові акти

СК17. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування дипломатичних методів вирішення проблем, завдань, конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

3. Кількість кредитів -4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
5-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі мають досягти наступних результатів:

РН03 Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН11. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН16. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН19. Аналізувати нормативно-правові документи, правильно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних відносин.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна частина

Тема 1. Поняття та особливості міжнародного права.

Поняття, ознаки та функції міжнародного права. Предмет міжнародного права. Міжнародне публічне право як особлива система права. Походження та розвиток міжнародного права. Співвідношення міжнародного та національного права. Державні інтереси, політика і міжнародне право.

Тема 2. Норми, принципи та джерела міжнародного права

Поняття, особливості та класифікація міжнародно-правових норм. Поняття та особливості основних принципів міжнародного права. Поняття та види джерел міжнародного права.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права. Міжнародно-правове визнання і правонаступництво

Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, що борються за незалежність. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних міждержавних організацій. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за фізичними та юридичними особами. Поняття, форми та види визнання у міжнародному праві. Поняття правонаступництва у міжнародному праві.

Тема 4. Територія в міжнародному праві

Поняття та види територій в міжнародному праві. Державна територія та її складові частини. Способи зміни та оренда державної території. Поняття державних кордонів, їх види та способи встановлення. Міжнародна територія. Міжнародна територія зі змішаним режимом. Міжнародна територія з особливим режимом.

Розділ 2. Особлива частина

Тема 5. Право міжнародних договорів

Поняття та джерела права міжнародних договорів. Поняття, форма, найменування та структура міжнародних договорів. Класифікація міжнародних договорів. Сторони в міжнародних договорах. Порядок і стадії укладення міжнародних договорів. Реєстрація та опублікування договорів. Тлумачення міжнародних договорів. Набуття чинності та дія міжнародного договору. Умови дійсності та недійсності міжнародного договору. Внесення змін до міжнародних договорів. Припинення міжнародних договорів та призупинення їх дії.

Тема 6. Міжнародне право прав людини

Становлення міжнародної системи захисту прав людини. Класифікація прав людини. Міжнародні стандарти у сфері прав людини. Універсальні міжнародні інституційні механізми захисту прав людини.

Регіональні системи захисту прав людини. Європейська система захисту прав людини. Роль міжнародних неурядових організацій у міжнародному захисті прав людини.

Тема 7. Міжнародне кримінальне право

Поняття, принципи та джерела міжнародного кримінального права. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю. Поняття та види міжнародних правопорушень. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду та міжнародних трибуналів. Надання правової допомоги у кримінальних справах. Екстрадиція у міжнародному кримінальному праві. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол).

Тема 8. Право зовнішніх зносин

Поняття та джерела права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин. Загальні положення дипломатичного права. Загальні положення консульського права. Право спеціальних місій. Загальні положення дипломатичного права міжнародних організацій.

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальна частина												
Тема 1. Поняття та особливості міжнародного права	13	2	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Норми, принципи та джерела міжнародного права	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Суб'єкти міжнародного права. Міжнародно-	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-

правове визнання і правонаступництво												
Тема 4. Територія в міжнародному праві	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 1	58	14	16	-	-	28	-	-	-	-	-	-
Розділ 2. Особлива частина												
Тема 5. Право міжнародних договорів	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Міжнародне право прав людини	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Міжнародне кримінальне право	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Право зовнішніх зносин	17	6	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Разом за розділом 2	62	18	16	-	-	28	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	32	32	-	-	56	-	-	-	-	-	-

семінарських (практичних, лабораторних) занять

№/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та особливості міжнародного права <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i> Поняття, ознаки та функції міжнародного права. Предмет міжнародного права. Міжнародне публічне право як особлива система права. Походження та розвиток міжнародного права. Співвідношення міжнародного та національного права. Державні інтереси, політика і міжнародне право.	4
2	Тема 2. Норми, принципи та джерела міжнародного права	4

	<p><i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <p>Поняття, особливості та класифікація міжнародно-правових норм. Поняття та особливості основних принципів міжнародного права. Поняття та види джерел міжнародного права.</p>	
3	<p>Тема 3. Суб'єкти міжнародного права. Міжнародно-правове визнання і правонаступництво</p> <p><i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <p>Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, що борються за незалежність. Міжнародна правосуб'єктність міжурядових організацій. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за фізичними та юридичними особами. Поняття, форми та види визнання у міжнародному праві. Поняття правонаступництва у міжнародному праві.</p>	4
4	<p>Тема 4. Територія в міжнародному праві.</p> <p><i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <p>Поняття та види територій в міжнародному праві. Державна територія та її складові частини. Способи зміни та оренда державної території. Поняття державних кордонів, їх види та способи встановлення. Міжнародна територія. Міжнародна територія зі змішаним режимом. Міжнародна територія з особливим режимом.</p>	4
5	<p>Тема 5. Право міжнародних договорів</p> <p><i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <p>Поняття та джерела права міжнародних договорів. Поняття, форма, найменування та структура міжнародних договорів. Класифікація міжнародних договорів. Сторони в міжнародних договорах. Порядок і стадії укладення міжнародних договорів. Реєстрація та опублікування договорів. Тлумачення міжнародних договорів. Набуття чинності та дія міжнародного договору. Умови дійсності та недійсності міжнародного договору. Внесення змін до міжнародних договорів. Припинення міжнародних договорів та призупинення їх дії.</p>	4
6	<p>Тема 6. Міжнародне право прав людини</p> <p><i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <p>Становлення міжнародної системи захисту прав людини. Класифікація прав людини. Міжнародні стандарти у сфері прав людини. Універсальні міжнародні інституційні</p>	4

	механізми захисту прав людини. Регіональні системи захисту прав людини. Європейська система захисту прав людини. Роль міжнародних неурядових організацій у міжнародному захисті прав людини.	
7	Тема 7. Міжнародне кримінальне право <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i> Поняття, принципи та джерела міжнародного кримінального права. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю. Поняття та види міжнародних правопорушень. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду та міжнародних трибуналів. Надання правової допомоги у кримінальних справах. Екстрадиція у міжнародному кримінальному праві. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол).	4
8	Тема 8. Право зовнішніх зносин <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i> Поняття та джерела права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин. Загальні положення дипломатичного права. Загальні положення консульського права. Право спеціальних місій. Загальні положення дипломатичного права міжнародних організацій.	4
	Усього год.	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Поняття та особливості міжнародного права.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» (3 курс) https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367 та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття. Підготуйте мультимедійні презентації-довіді з таких тем (на вибір): <ul style="list-style-type: none"> Розвиток міжнародного публічного права від найдавніших часів до Вестфальського конгресу. 	7

	<ul style="list-style-type: none"> • Міжнародне публічне право між Вестфальським конгресом 1648 року й епохою Великої французької революції (межа XVIII – XIX століть). • Розвиток міжнародного публічного права від епохи Великої французької революції до створення Версальської системи. • Міжнародне публічне право від створення Версальської системи до наших днів. Версальська система (1919 – 1939 роки). • Міжнародне публічне право періоду протистояння тоталітаризму та демократії (1945-кінець 80-х років). • Міжнародне публічне право поліцентризму (з кінця 80-х років до нашого часу). • Сучасний стан розвитку міжнародного публічного права. 	
2	<p>Тема 2. Норми, принципи та джерела міжнародного права. Завдання: Завдання:</p> <p>Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367 та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття.</p> <p>2. Підготуйте мультимедійні презентації-доповіді з таких тем (на вибір):</p> <p>Акти "м'якого права" як джерела міжнародного публічного права. Міжнародний звичай як джерело міжнародного публічного права.</p> <p>3. Письмово вирішіть практичні домашні завдання.</p> <p>Завдання 3.1</p> <p>Держава А вчинила масовану повітряну атаку на об'єкти, що знаходяться на території держави Б. Кваліфікувавши дії держави А як акт агресії та вдавшись до самооборони, держава Б знищила авіабазу на території держави А. Визначте правомірність дій держав стосовно принципу незастосування сили чи погрози силою.</p> <p>Завдання 3.2</p> <p>Формулювання ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН дозволяє зарахувати до джерел міжнародного права: певним чином визнані державами-учасниками спору загальні та</p>	7

	<p>спеціальні міжнародні конвенції; міжнародний звичай як доказ загальної практики, визнаної у якості правової норми; загальні принципи права, визнані цивілізованими націями; як допоміжне джерело для визначення правових норм – судові рішення і доктрини найбільш кваліфікованих фахівців з публічного права. Але у міжнародно-правовій науці поширена і точка зору, відповідно до якої у практиці міждержавного спілкування історично склались два основних джерела права – міжнародний договір і міжнародний звичай. Стосовно положень згаданої ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН, то ряд теоретиків характеризує її як невдалу спробу розгляду її як документа, що фіксує перелік джерел міжнародного права. З іншого боку, в навчальній і науковій літературі з міжнародного права останніх років усе частіше згадується про зростання значення резолюцій міжнародних організацій у процесі формування міжнародних норм, а також про те, що правотворчі рішення організацій є спеціальним джерелом міжнародного права. Стверджується, що законодавство і судова практика багатьох держав може бути допоміжним засобом для встановлення існування тих чи інших звичаєвих норм міжнародного права.</p> <p>Питання:</p> <p>Які ви можете виокремити специфічні особливості різних категорій джерел міжнародного публічного права – як головних (основних), так і допоміжних?</p> <p>Обґрунтуйте вашу позицію стосовно проблеми основних і допо міжних джерел міжнародного публічного права.</p>	
3	<p>Тема 3. Суб'єкти міжнародного права. Міжнародно-правове визнання і правонаступництво.</p> <p><i>Завдання</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367 та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття.</p> <p>2. Підготуйте мультимедійні презентації-доповіді з таких тем (на вибір):</p> <p>1. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за фізичними та юридичними особами, зокрема транснаціональними корпораціями, а також міжнародними неурядовими організаціями.</p>	7

	<p>2. Невизнані держави у сучасних міжнародних відносинах: правова характеристика (за власним вибором обрати приклади, але щоб не повторювались).</p> <p>3. Ватикан як суб'єкт міжнародного права.</p> <p>4. Суверенний військовий орден госпітальєрів Святого Іоанна Єру-салимського, Родосу і Мальти як суб'єкт міжнародного права.</p> <p>3. Письмово вирішіть практичні домашні завдання. Завдання 3.1</p> <p>Останнім часом багато вчених-правознавців зазначають наддержавний характер деяких утворень, у першу чергу ЄС. Існує кілька поглядів на походження ЄС: одні дослідники міжнародного права зараховують його до регіональних міжнародних організацій, інші – до конфедерації чи наднаціонального (наддержавного) утворення.</p> <p>Питання:</p> <p>1. Як ви охарактеризуєте юридичну природу ЄС? Обґрунтуйте свою відповідь.</p> <p>2. Чи суперечить наднаціональний характер міжнародної організації міжнародному праву?</p> <p>3. Перерахуйте умови, яких повинні дотримуватись держави, що претендують на членство в міжнародних організаціях.</p> <p>4. Які особливості права ЄС можна виокремити?</p>	
4	<p>Тема 4. Територія міжнародному праві.</p> <p><i>Завдання:</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367 та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття.</p> <p>2. Підготуйте мультимедійні презентації-доповіді з таких тем (на вибір):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні території з особливим режимом. 2. Правовий режим міжнародних рік. 3. Правовий режим міжнародних проток. 4. Правовий режим міжнародних каналів. 5. Міжнародно-правовий режим космічного простору, Місяця та інших небесних тіл. 6. Міжнародно-правовий режим Арктики. 7. Міжнародно-правовий режим Антарктики. <p>3. Письмово вирішіть практичні домашні завдання. Завдання 3.1</p>	7

Згідно з п. 1, п. 3 ст. 4 Договору між урядом Фінляндської Республіки і урядом СРСР про режим фінляндсько-радянського кордону і про порядок урегулювання прикордонних інцидентів від 23 червня 1960 року посольство Фінляндії у Москві і МЗС СРСР 11 липня і 8 серпня 1979 року обмінялись дипломатичними нотами, якими була закріплена на договірному рівні система позначень лінії згаданого кордону. Таким же питанням була присвячена Угода між СРСР і США про розмежування морських просторів, укладена у Вашингтоні 1 червня 1990 року, яка до цього часу не є ратифікованою, але фактично діє.

Питання:

1. Що становить державний кордон у фізичному і правовому ро- зумінні?
2. Якими політико-правовими принципами керується держава під час встановлення і зміни кордонів своїх територіальних володінь і врегулюванні правовідносин, пов'язаних з ними?
3. Якими з наведених чи обраних вами самостійно прикладами з реальної міжнародної практики можна висвітлити процедурні форми, які застосовуються у процесі встановлення проходження державних кордонів між суміжними державами?

Завдання 3.2

Бельгія і Нідерланди звернулись до Міжнародного Суду ООН з проханням вирішити спір, що виник між ними, з приводу суверенітету над двома ділянками території, розташованими в районі нідерландсько- бельгійського кордону з великою кількістю анклавів у межах бельгійської общини Барле-Гертог і нідерландської общини Барле-Нассау. Згідно з общинним меморандумом, що був розроблений у 1836 – 1841 роках, спірні ділянки були розташовані на території общини Барле-Нассау, однак меморандум-опис і карта, як додатки до конвенції про кордони 1843 року, зараховують ці ділянки до общини Барле-Гертог. Обґрунтовуючи правомірність своїх територіальних претензій, нідерландці навели наступні докази: конвенція про кордон 1843 року визнала існуючий статус-кво, визначений общинним меморандумом; положення, які закріплюють обидві ділянки території за Бельгією, є недійсними, оскільки у згаданій конвенції була допущена помилка; суверенітет Нідерландів над спірними ділянками був встановлений і ефективно здійснюється з 1843 року через реалізацію різних заходів, які підтверджують суверенні права цієї країни стосовно таких ділянок. Після розгляду поданих доказів Міжнародний Суд ООН 20 червня

	<p>1959 року. прийняв рішення, у якому постановив, що суверенітет над спірними ділянками території належить Бельгії.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якими принципами і нормами міжнародного права керувався Міжнародний Суд ООН, приймаючи рішення на користь Бельгії? 2. Які аргументи можуть бути запропоновані для відстоювання позиції Бельгії? 3. Які ви знаєте види і способи встановлення державних кордонів? 4. Які міжнародно-правові наслідки може спричинити неправомірне відображення державного кордону на карті в меморандумі-описі? <p>4. Ознайомтеся та проаналізуйте кейс "Рішення Міжнародного суду ООН у справі про делімітацію морських просторів у Чорному морі (Румунія проти України)" : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAG E_FILE_DOWNLOAD_D=1&Image_file_name=PDF/miprr_2013_1_14.pdf. Відповідь надайте у письмовій формі.</p>	
5	<p>Тема 5. Право міжнародних договорів.</p> <p><i>Завдання:</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367 та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття.</p> <p>2. Письмово вирішіть практичні домашні завдання. Завдання 2.1 До Міжнародного суду ООН було передано спір про націоналізацію англо-іранської нафтової компанії. Великобританія, що представляла інтереси компанії, запевняла, що суд уповноважений розглядати суперечку, оскільки існує договір між урядом Ірану і згаданою компанією, який, за її твердженням, є міжнародним договором.</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яке визначення міжнародного договору дає міжнародне право? 2. Виокреміть необхідні ознаки міжнародного договору. 3. Чи є договір між урядом Ірану й англо-іранською нафтовою компанією міжнародним договором? <p>Завдання 2.2</p>	7

	<p>Історія міжнародних відносин знає чимало договорів, дію яких планувалось зберегти "навічно" і які, тим не менш, раніше чи пізніше припиняли свою дію незалежно від намірів їх творців (наприклад, Договір про вічний мир, укладений у 421 році до н. е. між Афінами і Спартою, проіснував тільки 50 років).</p> <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Який зміст поняття припинення дії міжнародного договору і до- говірних зобов'язань? 2. У чому полягає визнання договору недійсним, що базується на положеннях сучасного міжнародного права? 	
6	<p>Тема 6. Міжнародне право прав людини.</p> <p><i>Завдання:</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367 та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Підготуйте мультимедійні презентації-доповіді з таких тем (на вибір): 1. Інституційні механізми захисту прав людини в Арабському регіоні. 2. Інституційні механізми захисту прав людини: Африка. 3. Інституційні механізми захисту прав людини: Америка. 4. Інституційні механізми захисту прав людини: Європа. 5. Роль неурядових організацій у захисті прав людини. <p>2. Ознайомтеся та проаналізуйте кейс "Справа "Пінто Коельо проти Португалії (№ 2)" https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/FMU_Access_2017_web-1.pdf. Відповідь надайте у письмовій формі.</p>	7
7	<p>Тема 7. Міжнародне кримінальне право.</p> <p><i>Завдання:</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367 та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Підготуйте мультимедійні презентації-доповіді з таких тем (на вибір): 1. Юрисдикція міжнародних трибуналів: Нюрнберзький процес. 2. Юрисдикція міжнародних трибуналів: міжнародний військовий трибунал для Далекого Сходу. 	7

3. Юрисдикція міжнародних трибуналів: міжнародний трибунал щодо колишньої Югославії.

4. Юрисдикція міжнародних трибуналів: міжнародний трибунал щодо Руанди.

3. Письмово вирішіть практичні домашні завдання. Завдання

3.1

У 1992 році було засноване Європейське поліцейське відомство (Європол) для координації оперативно-розшукової діяльності в масштабах всієї Європи. Серед його співробітників – представники національних силових агенцій (поліції, митної служби, міграційної служби тощо). Як відомо, Європол допомагає державам встановлювати тісні контакти, співпрацювати з метою попередження та боротьби з організованою злочинністю. Зокрема, це стосується виробництва та розповсюдження наркотиків, нелегальної міграції, торгівлі людьми, у тому числі дитячої, порнографії, підробки грошей, тероризму і т. д.

Питання:

1. У рамках якої міжнародної регіональної організації функціонує Європол?

2. Які основні функції та основні форми діяльності Європолу?

3. Назвіть керівні органи Європолу.

Завдання 3.2

З метою попередження міграції злочинності укладено чимало між-народних договорів на дво- чи багатосторонній основі, які стосуються екстрадиції. Так, одним з найбільш фундаментальних і універсальних договорів є Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 року, що передбачає зобов'язання сторін видавати одна одній, з урахуванням положень, викладених у конвенції, усіх осіб, які переслідуються компетентними органами запитуючої сторони за вчинення злочину або які розшукуються цими органами з метою виконання вироку.

Питання:

1. Надайте визначення екстрадиції, виходячи з чинних нормативно-правових документів.

2. Чи були зроблені Україною застереження під час ратифікації Європейської конвенції про видачу правопорушників 1957 року? У чому вони полягають?

3. За яких підстав здійснюється екстрадиція?

4. За яких умов екстрадиція не здійснюється?

8 Тема 8. Право зовнішніх зносин.

Завдання Ознайомитися з лекційним матеріалом, рекомендованою літературою та інформаційними ресурсами за темою (Дистанційний курс «Міжнародне право» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367> та підготуватися до усного опитування та навчальної дискусії за навчальними питаннями семінарського заняття.

2. Письмово вирішіть практичні домашні завдання. Завдання 2.1

Колишнього грузинського дипломата Георгія Махарадзе, звинуваченого у ненавмисному вбивстві підлітка США, котрий відбував покарання в американській в'язниці, чекають нові випробування. Мати вбитої дівчини Вівіан Вагнер порушує проти нього цивільну справу, вимагаючи компенсації у сумі 15 млн дол. США.

3 січня 1997 року радник грузинського посольства у США Г. Махарадзе, який перебував за кермом службового автомобіля "Форд-Таурус", зіткнувся на одному з перехресть американської столиці з колоною машин, які стояли біля світлофора. У результаті зіткнення загинула 16-річна Джовіана Уолтрік, а четверо інших людей отримали поранення. Г. Махарадзе повертався з бізнес-вечері, де, як виявило слідство, він випив надто багато вина і під його впливом майже втричі перевищив дозволену у місті швидкість.

Проти Г. Махарадзе було порушено кримінальну справу. Дипломат був позбавлений владою Грузії дипломатичного імунітету, засуджений і поміщений до в'язниці. Але В. Вагнер на цьому не заспокоїлась, зараз вона порушила цивільну справу проти колишнього дипломата. Серед відповідачів зазначались сам Г. Махарадзе, Грузія, компанія "Форд моторз" і її дилер, що здав машину у лізинг посольству Грузії (Г. Махарадзе заявив після аварії, що у машини відмовили гальма), а також ресторан "Грецька таверна", у якому вечеряв дипломат. У разі перемоги В. Вагнер мала намір всі гроші віддати на створення фонду імені своєї дочки, який надаватиме допомогу сім'ям тих, які постраждали від п'яних водіїв.

Питання:

1. Чи може дипломатичний агент самостійно відмовитися від імунітету від юрисдикції держави, у якій він акредитований?

2. Чи означає відмова акредитуючої держави від дипломатичного імунітету конкретного дипломата на території

<p>держави його перебування від юрисдикції над ним самим акредитуючої держави?</p> <p>3. Чи поширюється дипломатичний імунітет на транспортні засоби, що офіційно використовуються дипломатом?</p> <p>3. Підготуйте есе на тему за власним вибором у межах тематики права зовнішніх зносин.</p>	
Разом	56

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання та оцінювання

Результати навчання (відповідно до ОПШ)	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
РН03 Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікової завдання.
РН11. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань

результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.		письмової (тестової) залікове завдання.
PH16. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікове завдання.
PH19. Аналізувати нормативно-правові документи, правильно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних відносин.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) залікове завдання.

Поряд з виконанням завдань (вивченням тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувачів:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо,

що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом).

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання (засвоєння окремих тем) передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та семінарських занять (усні виступи, участь в обговоренні окремих питань, участь у груповій дискусії, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки завдань в ході індивідуально / командної роботи здобувачів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді експрес-тестування);
- оцінювання вмінь та навичок збирати, обробляти та аналізувати дані.

Критеріями оцінювання при поточному контролі є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та семінарських заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Тестування до теми	виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу, кожен з яких має 4 варіанти відповідей.	1
Робота над аналітичними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу,	8-5

	вміє інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	4-1
Робота над командними роботами	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	8-7
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	6-4
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	3-1
Творче завдання	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній та письмовій презентації результатів продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	8-7
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній та письмовій презентації результатів продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного	6-4

	відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій презентації результатів продемонстрував недостатні знання основного програмного матеріалу, проте в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення	3-1

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену у письмовій формі в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією програмою.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться за екзаменаційними завданнями. Кожне з завдань містить 3 теоретичні питання. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована дорівнює 40 балам.

Критерії та методи оцінювання підсумкового контролю

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
За перше та друге теоретичне питання екзаменаційного білету	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	11-13
	здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування.	7-10
	здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно.	4-6
	здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	0-3
За третє теоретичне питання екзаменаційного білету	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	11-14
	здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування.	7-10

	здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно.	4-6
	здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	0-3

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непереборної сили** здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародне право», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367>.

9. Схема нарахування балів за вивчення дисципліни

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7	7	8	7	7	8	8	8	40	100

T1-T8 – теми розділів дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни складає 100 балів.

Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки за шкалою ЗВО, яка наведена нижче.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10.Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини: Міжнародний документ від 18.04.1961 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_048 (дата звернення: 01.09.2023).
2. Віденська конвенція про консульські зносини: Міжнародний документ від 24.04.1963 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_047 (дата звернення: 01.09.2023).
3. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями: Міжнародний документ від 21.03.1986 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_a04 (дата звернення: 01.09.2023).
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів: Міжнародний документ від 23.05.1969 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118 (дата звернення: 01.09.2023).
5. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів: Міжнародний документ від 08.04.1983 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_072 (дата звернення: 01.09.2023).
6. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів: Міжнародний документ від 23.08.1978 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_185 (дата звернення: 01.09.2023).
7. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру: Міжнародний документ від 14.03.1975 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_254 (дата звернення: 01.09.2023).
8. Віденська конвенція про спеціальні місії: Міжнародний документ від 08.12.1969 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_092 (дата звернення: 01.09.2023).
9. Декларація про державний суверенітет України: Декларація від 16.07.1990 р. № 55-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12> (дата звернення: 01.09.2023).
10. Декларація про надання незалежності колоніальним державам та народам: Міжнародний документ від 14.12.1960 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_280 (дата звернення: 01.09.2023).

11. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй: Міжнародний документ від 24.10.1970 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569 (дата звернення: 01.09.2023).
12. Договір про Антарктику: Міжнародний документ від 01.12.1959 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_224 (дата звернення: 01.09.2023).
13. Договір про охорону навколишнього середовища до Договору про Антарктику: Міжнародний документ від 04.10.1991 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_645 (дата звернення: 01.09.2023).
14. Європейська конвенція про видачу правопорушників: Міжнародний документ від 13.12.1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033 (дата звернення: 01.09.2023).
15. Загальна декларація прав людини: Міжнародний документ від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 01.09.2023).
16. Заключний акт Ради з Безпеки і Співробітництва в Європі: Міжнародний документ від 01.08.1975 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055 (дата звернення: 01.09.2023).
17. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права: Міжнародний документ від 10.12.1982 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_057 (дата звернення: 01.09.2023).
18. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 01.09.2023).
19. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї: Міжнародний документ від 18.08.1948 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_175 (дата звернення: 01.09.2023).
20. Конвенція щодо співробітництва по охороні та сталому використанню ріки Дунай (Конвенція про охорону ріки Дунай): Міжнародний документ від 01.06.1994 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_800 (дата звернення: 01.09.2023).

21. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. (поточна редакція від 30.09.2016). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 01.09.2023).
22. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний документ від 16.12.1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 01.09.2023).
23. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Міжнародний документ від 16.12.1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 01.09.2023).
24. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. № 1777-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12> (дата звернення: 01.09.2023).
25. Про дипломатичну службу: Закон України від 07.06.2018 р. № 2449-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19> (дата звернення: 01.09.2023).
26. Про затвердження Положення про дипломатичне представництво України за кордоном: Розпорядження Президента України від 22.10.1992 р. № 166/92-рп. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166/92-%D1%80%D0%BF> (дата звернення: 01.09.2023).
27. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України та кількісного складу його колегії: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.1993 р. № 129. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/129-93-%D0%BF> (дата звернення: 01.09.2023).
28. Про Консульський статут України: Указ президента України від 02.04.1994 р. № 127/94. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94> (дата звернення: 01.09.2023).
29. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення: 01.09.2023).
30. Про Перелік посад, приписаних до дипломатичних рангів України: Указ Президента України від 26.03.2002 р. № 301/2002 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301/2002> (дата звернення: 01.09.2023).
31. Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Указ Президента України від 10.06.1993 р. № 198/93. URL:

- <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/93> (дата звернення: 01.09.2023).
32. Про правонаступництво України: Закон України від 12.09.1991 р. № 1543-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1543-12> (дата звернення: 01.09.2023).
33. Про проголошення незалежності України: Акт від 24.08.1991 р. № 1427-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12> (дата звернення: 01.09.2023).
34. Резолюція 61/295, прийнята Генеральною Асамблеєю 13 вересня 2007. Декларація Організації Об'єднаних Націй про права корінних народів: Міжнародний документ від 13.09.2007 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_156 (дата звернення: 01.09.2023).
35. Римський статут міжнародного кримінального суду: Міжнародний документ від 17.07.1998 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588 (дата звернення: 01.09.2023).
36. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерполу: Міжнародний документ від 13.06.1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142 (дата звернення: 01.09.2023).
37. Статут Організації Об'єднаних Націй та Статут Міжнародного Суду: Міжнародний документ від 26.06.1945 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 01.09.2023).
38. Угода про застосування Частини ХІ Конвенції ООН з морського права від 10 грудня 1982 року: Міжнародний документ від 31.07.1994 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_183 (дата звернення: 01.09.2023).
39. African (Banjul) Charter on Human and People's Rights (Adopted 27 June 1981, OAU Doc. CAB/LEG/67/3 rev. 5, 21 I.L.M. 58 (1982), entered into force 21 October 1986). *African Commission on Human and Peoples' Rights* web-site. URL: https://www.achpr.org/public/Document/file/English/banjul_charter.pdf (Last Accessed: 01.09.2023).
40. American Convention On Human Rights (Adopted at the Inter-American Specialized Conference on Human Rights, San José, Costa Rica, 22 November 1969). *Inter-American Commission on Human Rights* : web-site. URL: <https://www.cidh.oas.org/basicos/english/basic3.american%20convention.htm> (Last Accessed: 01.09.2023).
41. Arab Charter on Human Rights League of Arab States. May 22, 2004, reprinted in 12 Int'l Hum. Rts. Rep. 893 (2005), entered into force March 15,

2008. Al-bab.com : web-site. URL: <https://al-bab.com/documents-reference-section/arab-charter-human-rights-2004> (Last Accessed: 01.09.2023).

42. Cairo Declaration on Human Rights in Islam. Aug. 5, 1990, U.N. GAOR, World Conf. on Hum. Rts., 4th Sess., Agenda Item 5, U.N. Doc. A/CONF.157/PC/62/Add.18 (1993) [English translation].

University of Minnesota : web-site. URL:

<http://hrlibrary.umn.edu/instreet/cairodeclaration.html> (Last Accessed: 01.09.2023).

Основна література

1. Кононенко В.П. Дистанційний курс « Міжнародне право». URL:<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367>
2. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін. ; за ред. В. В. Мицика. Харків : Право, 2019. Т. 1 : Основи теорії. 2019. 416 с.
3. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник. Одеса : Фенікс, 2018. 744 с.
4. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін. ; за ред. В. В. Мицика. Харків : Право, 2019. Т. 1 : Основи теорії. 2019. 416 с.
5. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник. Харків : Право, 2019. 310 с
6. Тимченко Л. Д., Кононенко В. П. Міжнародне право: підручник. К.: Знання, 2012. 631 с.

Допоміжна література

1. Далявська Т. П. Невизнані держави в контексті державотворчих процесів та міжнародного визнання. / Т. П. Далявська // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2014. – Вип. 66. – С. 345–353.
2. Міжнародне право: основи теорії : підручник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. В. Г. Буткевича. – Київ : Либідь, 2012. – 605 с.
3. Міжнародне публічне право : підручник / В. М. Репецький та ін. ; за ред. проф. В. М. Репецького ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – 2-ге вид., стер. – Київ : Знання, 2012. – 437 с.
4. Перепьолкін С. М. Міжнародне право : словник-довідник / С. М. Перепьолкін, Т. Л. Сироїд, Л. А. Філяніна ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т. Л. Сироїд. – Харків : Юрайт, 2014. – 403 с.
5. Рабінович П. Міжнародні стандарти прав людини: загальні ознаки, класифікація / П. Рабінович, О. Венецька // Вісник Академії правових наук України. – 2012. – № 4. – С. 18–28.

6. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд. – Одеса : Фенікс, 2018. – 744 с.
7. Dixon M. Textbook on International Law / M. Dixon. – Seventh Edition. – Oxford University Press, 2013. – 393 p.
8. Kaczorowska-Ireland A. Public International Law / A. Kaczorowska-Ireland. – 5th edition. – Routledge, 2015. – 922 p.
9. Ohlin J. International Law: Evolving Doctrine and Practice (University Casebook Series) / J. Ohlin. – 1 ed. – Foundation Press, 2018. – 891 p.
10. Shaw M. N. International Law / M. N. Shaw. – 8-ed. – Cambridge University Press, 2017. – 1118 p.
11. Tanaka Y. The International Law of the Sea / Y. Tanaka. – 3-ed. – Cambridge University Press, 2019. – 634 p.

Інформаційні ресурси

16. Кейс "Морська делімітація в Чорному морі (Справа Румунія проти України)" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=268943>.
17. Кейс "Пінто Коельо проти Португалії" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=273871>.
18. Міжнародне право : навчальний курс на сайті персональних навчальних систем Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4942>.
Free Human Rights E-Course [Electronic resource]. – Access mode <https://www.humanrights.com/course/>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України - www.zakon1.rada.gov.ua.
2. Міністерство закордонних справ - <http://mfa.gov.ua/ua>
3. Міністерство юстиції - <https://minjust.gov.ua/ua>
4. Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>
5. Організація Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/>
6. Європейський суд з прав людини - <http://echr.coe.int/>
7. Європейський союз - <http://eeas.europa.eu/>
8. Організація з безпеки та співробітництва в Європі - <http://www.osce.org/>
9. Рада Європи - <http://www.coe.int/web/portal/home>
10. Управління Верховного комісара ООН з прав людини - <http://www.ohchr.org/>

11. Національна парламентська Бібліотека України - <http://www.nplu.org/>
12. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського - www.nbuv.gov.ua
13. Київська центральна міська публічна бібліотека ім. Лесі Українки - <http://lucl.lucl.kiev.ua>
14. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна - <http://www.univer.kharkov.ua>
15. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка - <http://korolenko.kharkov.com>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4367>.